

“शेतकरी उत्पादक संस्थांची स्थापना व प्रसार (FPOs)” हि नविन योजना राबविण्याबाबत व त्या अनुषंगाने राज्यस्तरावर, “राज्य स्तरीय सल्लागार समिती” व जिल्हा स्तरावर “जिल्हा स्तरीय नियंत्रण समिती” स्थापन करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकिर्ण-२०२०/प्र.क्र.७३/३-अ
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक- २२ जुलै, २०२०

संदर्भ : केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. एफ नं. २८०११/१/२०२०-एम-II(Pt) दि. २९/२/२०२० चे पत्र व त्यासोबतच्या मार्गदर्शक सूचना

प्रस्तावना :-

सन २०१९-२०२४ या कालावधीसाठी व त्यापुढेही सन २०२७-२८ या कालावधीपर्यंत संपूर्ण देशात १०००० नविन शेतकरी उत्पादक संस्थांची निर्मिती करून “शेतकरी उत्पादक संस्थांची स्थापना व प्रचार (FPOs)” हि नविन योजना एक एफपीओ /मंडळ याप्रमाणे राबवावयाची आहे. त्या अनुषंगाने राज्यस्तरावर, राज्य स्तरीय सल्लागार समिती “राज्य स्तरीय सल्लागार समिती” व जिल्हा स्तरावर “जिल्हा स्तरीय नियंत्रण समिती” स्थापन करण्याबाबतचे निर्देश केंद्र शासनाने दि. २९.०२.२०२० च्या पत्रांन्वये दिले आहेत. सदर योजनेचे संचालन व केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांचे अनुपालन आयुक्त(कृषि) यांच्या स्तरावरून करण्यात यावे.

सन २०१९-२०२४ या कालावधीसाठी व त्यापुढेही सन २०२७-२८ या कालावधीपर्यंत संपूर्ण देशात १०००० नविन शेतकरी उत्पादक संस्थांची निर्मिती करून सदर योजना एक एफपीओ /मंडळ याप्रमाणे राबवावयाची आहे. त्यास अनुसरून शासन पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

१. “शेतकरी उत्पादक संस्थांची स्थापना व प्रचार (FPOs)” हि नविन योजना राबविण्याबाबत व त्या अनुषंगाने राज्यस्तरावर, “राज्य स्तरीय सल्लागार समिती” व जिल्हा स्तरावर “जिल्हा स्तरीय नियंत्रण समिती” स्थापन करण्याबाबतचे निर्देश केंद्र शासनाने उपरोक्त पत्रांन्वये दिले आहेत. त्यानुसार खालील प्रमाणे समिती स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. अ) राज्य स्तरीय सल्लागार समितीची रचना खालील प्रमाणे राहिल..

अ.क्र.	पदनाम	समितीमधील पद
१	सचिव (कृषि)	अध्यक्ष
२	प्रधान सचिव (पणन)	सहअध्यक्ष
३	अपर मुख्य सचिव (ग्राम विकास विभाग)	सदस्य
४	प्रधान सचिव/सचिव(सहकार)	सदस्य
५	SFACचे प्रतिनिधी	सदस्य
६	NCDCचे प्रतिनिधी	सदस्य
७	NABARDचे प्रतिनिधी	सदस्य सचिव
८	संयोजक SLBC	सदस्य
९	कृषि विद्यापिठ/ संस्थांचे दोन तज्ञ	सदस्य

ब) जिल्हा स्तरीय नियंत्रण समितीची रचना खालील प्रमाणे राहिल..

अ.क्र.	पदनाम	समितीमधील पद
१	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२	मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद	सदस्य
३	जिल्हास्तरीय अधिकारी (कृषि / फलोत्पादन / पशुसंवर्धन / मत्स्यव्यवसाय / पणन / सहकार)	सदस्य
४	जिल्हा विकास व्यवस्थापक,(DDM), NABARD	सदस्य सचिव
५	Lead District Manager(LDM)	सदस्य
६	कृषि विज्ञान केंद्र,आत्मा,स्थानिक उत्पादक संघामधील तीन तज्ञ	सदस्य

३. सदर योजनेचे संचालन व केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांचे अनुपालन आयुक्त(कृषि) यांच्या स्तरावरून करण्यात यावे.
४. सदर योजनेमध्ये FPOs ची नोंदणी, कंपनी अधिनियम Part-IXA किंवा राज्य सहकारी संस्था अधिनियम अंतर्गत करण्यात यावी.
५. सदर योजना राबविण्यासाठी SFAC(Small Farmers Agribusiness Consortium), NCDC (National Co-Operative Development Corporation), NABARD(National Bank of Agriculture and Rural Development), कृषि विभाग(आत्मा) या अंमलबजावणी करणाऱ्या यंत्रणा असतील.
६. “एक जिल्हा एक उत्पादन ” हि संकल्पना राबविण्यासाठी तसेच पणन, प्रक्रीया व निर्यातीला चालना देण्यासाठी समूहामध्ये FPOs ची निर्मिती करावी
७. सदर योजनेबाबतच्या अंमलबजावणीच्या कार्यवाहीबाबतचा आढावा जिल्हा विकास समन्वय व नियंत्रण समिती .(DISHA) द्वारे घेण्यात येईल.
८. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २०२००७२३१२२८५२८५०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अशोक आत्राम)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. अप्पर मुख्य सचिव, ग्राम विकास विभाग , मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव (पदुम) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय मुंबई .
६. प्रधान सचिव सहकार विभाग, मंत्रालय मुंबई .
७. सचिव, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
८. सचिव (कृषि) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय मुंबई
९. आयुक्त(कृषि), कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे

१०. सर्व जिल्हाधिकारी
११. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद
१२. कुलसचिव कृषि विद्यापीठ/राहुरी/परभणी/दापोली/अकोला.
१३. सहसचिव फलोत्पादन, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय मुंबई .
१४. महासंचालक, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद (MCAER) पुणे
१५. आयुक्त (पशु संवर्धन) औंध रोड, पुणे
१६. आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय), तारापोरवाला अक्वारियम, नेताजी सुभाष रोड, मुंबई
१७. आयुक्त(दुग्ध व्यवसाय), वरळी सीफेस, अ.जी. खान रोड, वरळी मुंबई
१८. व्यवस्थापक, नाबार्ड, मुंबई
१९. व्यवस्थापक, स्टेट लेवल बँकरस् कमिटी, महाराष्ट्र लोकमंगल १५०१, शिवाजी नगर , पुणे
२०. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२१. संचालक आत्मा, तथा कृषि नोडल अधिकारी, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२२. सर्व संचालक / कृषि सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२३. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
२४. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी तथा प्रकल्प संचालक (आत्मा)
२५. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
२६. सर्व उपसंचालक, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे कार्यालय
२७. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा परीक्षा/ लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई
२८. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, (लेखा परीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), नागपूर
२९. निवड नस्ती (का.३ अ).